Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW, SOE

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden: **Nee**

Onderwijspersoneel en Primair Onderwijs

Datum
18 mei 2026

Referentie
63867071

Bijlagen
1. Kamerbrief
2. Rapport 'Onderwijs in Caribisch Nederland'

Intern OCW afgestemd
FEZ, HOenS, IB, MBO, OPO, OVO, IvhO, OCW CG

Interdepartementaal afgestemd
BZK

nota

Ondertekenen Kamerbrief onderwijs in CN

Aanleiding

Op 13 april jl. heeft de Onderwijsraad het rapport 'Onderwijs in Caribisch Nederland' gepubliceerd. Dit advies bevat een brede analyse van de werking van het Nederlandse onderwijssysteem in Caribisch Nederland (hierna: CN) inclusief aanbevelingen voor verbetering. Ook is in 2025 het 'Onderzoek naar de toereikendheid van de bekostiging van het primair- en voortgezet onderwijs in Caribisch Nederland' afgerond. De aanbevelingen uit beide rapporten zijn gebruikt om de beleidsinzet van OCW aan te scherpen. In de Kamerbrief wordt deze beleidsinzet voor 2026 tot en met 2030 uiteengezet.

Geadviseerd besluit

1. Ondertekenen van bijgevoegde Kamerbrief, waarmee u akkoord gaat met de OCW-beleidsprioriteiten voor de komende jaren.
2. U heeft aangegeven t.z.t. contact te willen met uw collega-staatssecretaris van BZK/Koninkrijksrelaties over het rapport. **Wilt u dat nog steeds en zo ja, in welke vorm?**

Kernpunten

- Het doel van deze Kamerbrief is drieledig:
  (1) Kabinetsreactie op het rapport van de Onderwijsraad.
  U bedankt de Onderwijsraad voor het rapport en stelt hoe hun aanbevelingen meegenomen worden in de OCW-beleidsinzet de komende jaren.
  (2) Inhoudelijke reactie op het toereikendheidsonderzoek.
  Als onderdeel van de derde onderwijsagenda Caribisch Nederland 2023-2027 is er een onderzoek uitgevoerd naar de toereikendheid van de basisbekostiging in het primair en voortgezet onderwijs op CN om de financiële positie van de schoolbesturen daar in kaart te brengen.
  (3) De Kamer informeren over de voortgang en versterking van het onderwijs in CN.
  De OCW-beleidsinzet voor komende jaren wordt gestructureerd aan de hand van zes thema's en een aantal randvoorwaarden (*Zie Toelichting).*
- In de brief worden drie nieuwe beleidsvoornemens genoemd
  - het ontwerpen van een integrale subsidieregeling;
  - het uitspreken van de ambitie voor het creëren van leermiddelen;
  - de toezegging voor afname van de Doorstroomtoets Bonaire in april.

- Met deze Kamerbrief wordt de motie White afgedaan, met de vraag naar een plan van aanpak om het onderwijs in CN te verbeteren.[1] Tevens wordt de toezegging afgedaan om voor de zomer nadere informatie te verstrekken over het toereikendheidsonderzoek in CN[2]. Ook de commissiebrief[3] en de toezegging[4] rondom het sturen van een Kabinetsreactie worden afgedaan.
- De Kamerbrief is afgestemd met de betrokken beleidsdirecties, de Inspectie van het Onderwijs, BZK, de collega's van OCW in het Caribisch Gebied en de Openbare Lichamen. De Kamerbrief wordt parallel ter info voorgelegd aan uw collega-staatssecretaris van BZK.
- De Kamerbrief zal zowel naar de Eerste Kamer als de Tweede Kamer worden gestuurd.

Toelichting

*Prioriteiten beleidsinzet OCW**

0. Randvoorwaarden	Prioriteit 1: Financiën Prioriteit 2: Onderwijshuisvesting
1. Bestuurskracht en medezeggenschap	Prioriteit 1: Duidelijkheid in wet- en regelgeving. Prioriteit 2: Professionaliseren.
2. Voldoende en goed gekwalificeerd onderwijspersoneel	Prioriteit 1: Arbeidsvoorwaarden op orde. Prioriteit 2: Het opleiden van onderwijspersoneel. Prioriteit 3: Professionaliseren.
3. Meertaligheid	Prioriteit 1: Kerndoelen en leerlijnen. Prioriteit 2: Leermiddelen. Prioriteit 3: Toetsing en examens Prioriteit 4: Ondersteuning en implementatie
4. Inclusief onderwijs	Prioriteit 1: Ondersteuning en professionalisering Prioriteit 2: Expertisecentrum onderwijszorg (EOZ) en specialistische voorzieningen
5. Doorstroom en overgangen	Prioriteit 1: Overgangen Prioriteit 2: Doorstroom Prioriteit 3: Financiën Prioriteit 4: Samenwerking Prioriteit 5: Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt
6. Onderwijsaanbod in de regio	Prioriteit 1: Derde leerweg in Caribisch Nederland

** Na elk thema worden vervolgstappen genoemd. Deze zullen we in samenspraak met de schoolbesturen opstellen, gebruikmakend van o.a. het advies van de Onderwijsraad en rapporten van de inspectie.*

Aanloop Rapport Onderwijsraad

[1] Kamerstukken 2024/2025 36.600 IV, nr. 14
[2] Kamerstukken 1 2025/2026 2025D53463
[3] Kamerstukken 2025/2026 2026D23847
[4] TZ202605-097

Om een goed beeld te krijgen hoe het onderwijssysteem als geheel werkt voor CN hebben in 2024 voorgaande ministers Dijkgraaf en Wiersma de Onderwijsraad gevraagd een advies uit te brengen. Zij hebben de Onderwijsraad gevraagd om te verkennen wat nodig is om binnen de kaders van het Nederlandse onderwijssysteem goed onderwijs te waarborgen op Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Dat heeft geleid tot betreffend rapport (zie Bijlage 2), dat OCW zal gebruiken om de beleidsinzet de komende jaren te onderbouwen.
Advies en aanbevelingen Onderwijsraad
De belangrijkste aanbevelingen zijn:

1. Waarborg toerusting voor verschillende toekomstpaden van jongeren op Bonaire, Saba en Sint Eustatius, door:
    a. Onderwijsprogramma's aan te passen zodat leerlingen/ studenten beter worden toegerust voor verschillende toekomstpaden;
    b. Onderwijs in Nederlandse taal op niveau te brengen;
    c. Doorstroomroutes binnen de Caribische regio te vereenvoudigen;
    d. Mogelijkheden voor studeren en terugkeren te versterken.
2. Stel onderwijsorganisaties op de BES in staat goed onderwijs voor iedereen te verzorgen, door:
    a. Voor goed en voldoende onderwijspersoneel te zorgen;
    b. De kwaliteit en kwantiteit van eilandelijke onderwijsbestuurders- en schoolleiders te versterken;
    c. Intensiever samen te werken om schaalvoordelen te behalen.
3. Pas rollen, posities en werkwijzen van overheden aan op eilandelijke contexten, door:
    a. Overheidsbenadering aan te passen op (eilandelijke) situatie waarin de onderwijsorganisaties functioneren;
    b. Onderwijswetgeving en wetgevingsprocessen beter aan te laten sluiten op lokale context;
    c. De positie van openbare lichamen als verbindende schakel tussen onderwijs en de samenleving beter te benutten.

Financiële gevolgen

Toereikendheidsonderzoek en tekort in 2026

- Naar aanleiding van het rapport naar de toereikendheid is met de Voorjaarsnota aangekondigd dat er vanaf 2027 structureel € 4,1 miljoen per kalenderjaar beschikbaar wordt gesteld om de basisbekostiging in het po, vo en mbo te verhogen. Dit wordt verwerkt in de bekostiging van 2027 en verder. In 2026 zijn er geen extra middelen beschikbaar gesteld.
- Scholen op CN geven aan ook in 2026 te weinig middelen te hebben, waardoor ze in financiële problemen raken.
- De scholen kunnen om een eventueel tekort op te vangen een aanvraag voor aanvullende bekostiging bij bijzondere omstandigheden doen bij OCW.

Integrale subsidieregeling CN

- In deze brief wordt aangekondigd dat er gewerkt wordt aan een nieuwe integrale subsidieregeling CN, ter vervanging van verschillende losse subsidiestromen. Het streven is om deze regeling per 2027 te starten.
- Deze regeling wordt gefinancierd door een bedrag af te romen van losse regelingen, en te bundelen voor een nieuwe regeling die specifiek aansluit op de behoeften op CN.
- Hierdoor is de regeling budgetneutraal en moeten een aantal overboekingen worden gedaan vanuit andere subsidieregelingen. Het voornemen is om deze mutaties met het augustusloket te doen, zodat dit verwerkt is in de begroting van 2027.
- Van de volgende budgetten is het voornemen om een deel af te romen voor de integrale CN regeling:
    - Regeling Onderwijspersoneel opleiding tot Leraar (SOOL)
    - De Lerarenbeurs
    - Subsidieregeling basisvaardigheden prioriteitsscholen
    - Aanvullende bekostiging basisvaardigheden
    - Coalitieakkoord middelen Zij-instroom
    - Coalitieakkoord middelen Teamleren
    - Expertisedeling nieuwkomers
- Deze regelingen zijn geselecteerd, omdat deze aansluiten op het doel van de integrale subsidieregeling voor CN, namelijk het versterken van de onderwijskwaliteit en het zorgen voor voldoende en goed opgeleid onderwijspersoneel.
- In de meeste gevallen wordt er 0,25% afgeroomd van de bestaande budgetten, behalve als het op basis van eerdere aanvragen voor CN logischer is om een ander bedrag te hanteren.
- Als alle genoemde budgetten mee lopen in de integrale CN regeling dan leidt dit tot een subsidieplafond van € 3 tot 4 miljoen per jaar.
- Scholen op CN mogen door de komst van deze nieuwe regeling geen aanvraag meer doen voor de eerdergenoemde regelingen. Om dubbelfinanciering te voorkomen wordt CN dan ook uit deze regelingen geschreven in nieuwe (wijzigings-)regelingen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.